

Beweegconcept 2+1+2

Van jongs af aan vaardig in bewegen; van Landelijk Sportakkoord naar de praktijk in Arnhem

Op 29 juni 2018 is het landelijke Sportakkoord getekend. Voor het eerst is daarbij uitgesproken dat er breed ingezet gaat worden op de beweegvaardigheid van onze jeugd. Dit thema is inmiddels een breed maatschappelijk verschijnsel. Ook in Arnhem heeft het thema een belangrijke plaats gekregen binnen het sportakkoord en zijn meerdere partijen op zoek gegaan naar een gezamenlijke effectieve aanpak. Op 21 september 2020 is volgend op het landelijke Sportakkoord het Arnhemse Sportakkoord getekend en is in drie pilotwijken het startschot gegeven voor de implementatie van Beweegconcept 2+1+2

TEKST GEERT GEURKEN EN VÉRONIQUE MOERDIJK

Arnhem's Antwoord: Beweegconcept 2+1+2 =5 uur bewegen op en rondom school	
2 BEWEGINGSONDERWIJS	2 uur kwalitatief goed bewegingsonderwijs voor alle leerlingen in het PO
+1 BEWEGEN ONDER SCHOOLTIJD	+1 uur extra bewegen in het schoolcurriculum
+2 BEWEGEN NA SCHOOLTIJD	+2 uur bewegen na schooltijd op en rondom school

Schema 1: de korte uitleg van het concept

Beweegconcept 2+1+2 inhoudelijk

Beweegconcept 2+1+2 zet in op meer en beter leren bewegen voor de doelgroep 4- tot 12-jarigen in het primair onderwijs. Dit beweegconcept neemt het onderwijs als kansrijke setting en aangrijpingspunt en levert:

- Een goede en transparante organisatie.
- Effectieve beweegprogramma's op maat.
- Een pedagogisch veilige en goede methodisch didactische context.
- Verbinding tussen binnen- en buitenschools bewegen middels BOS inzet.

Doelen/gewenst resultaat

- Meer kinderen van 4 – 12 jr. halen de beweegrichtlijnen
- De motorische vaardigheid van kinderen van 4 – 12 jr. verbetert waarneembaar.

Realisatie door middel van wijkaanpak

Concept 2+1+2 sluit goed aan bij de wijken structuur en aanpak binnen Arnhem. Binnen deze structuur slaan de gemeente, onderwijsbesturen, Sportbedrijf Arnhem, teams leefomgeving, private partijen en sportaanbieders de handen ineen. Zo ontstaan samenwerkingsvormen op maat vanuit een breed gedragen visie en missie.

- Er wordt een extra beweegprogramma op en rondom school gerealiseerd. De financiering hiervan komt tot stand door het samenvoegen van budgetten en programma's van betrokken partijen.
- Er wordt maatwerk per wijk gerealiseerd. In de ene wijk ligt het accent op preventie van overgewicht en in de andere wijk ligt dit op de doorstroming naar sportverenigingen of de samenwerking met Vitesse.
- Vanuit diverse beleidsterreinen (onderwijs, sport, armoede, zorg en gezondheid) worden

KINDEREN MET PLEZIER, MEER EN BETER LEREN BEWEGEN EN SPORTEN

▲ Samen bereiken we meer: *Beweegconcept 2+1+2*

krachten gebundeld in een integraal programma zoals Kansrijk Opgroeien, waarbij ieder zijn rol neemt.

- Budgetten vanuit beleid met hetzelfde doel worden samengevoegd. Zo wordt vanuit budgetten van sportbeleid, gezondheidsbeleid en inzet vanuit Sportbedrijf Arnhem, beweegprogramma GO (Gezond Onderweg) gerealiseerd.

Voor dit lopende schooljaar zijn er afspraken met drie wijken en 10 basisscholen gemaakt over de implementatie van het concept. Voor volgend schooljaar richten we ons op 20 basisscholen.

Organisatie op operationeel niveau

- De organisatie van 2+1+2 wordt uitgevoerd door Beweegteams. Deze worden op maat samengesteld per wijk en bestaan uit professionals op het gebied van bewegen en gezondheid. De vakleerkracht(en), de sportbuurtcoach en partners werken samen aan een per wijk uniek beweegprogramma op maat in en rondom school.

▼ *Publiek-private samenwerkingspartners*

- De onderwijsbesturen PO en Sportbedrijf Arnhem hebben een programmamanager bewegen, gezondheid en sport aangesteld. Deze coördineert de implementatie van Beweegconcept 2+1+2. Hij haalt behoeften, bestaande programma's en mogelijkheden per wijk op en brengt deze in kaart. Hij verbindt partners met elkaar, informeert Beweegteams en zet in op kennisdeling over de stad.
- Arnhem heeft 3 grote onderwijsbesturen met vakgroepen LO. Deze worden middels scholing en overleg meegenomen in ontwikkelingen, beleid en keuzes die op het gebied van bewegen en gezondheid in Arnhem gemaakt worden. Vervolgens kiezen vakleerkrachten op maat, waarbij en hoe zij aansluiten.
- In bestaande overlegstructuren ontmoeten de vakgroepen de consulenten bewegingsonderwijs en de programmamanager elkaar. Er wordt kennis gedeeld en samengewerkt om de gewenste programma's te realiseren en de gestelde doelen te behalen.

Middelen op operationeel niveau

Om een samenhangend systeem van vijf uur bewegen per week te realiseren voor alle kinderen in het PO, is inzet en verbinden van vakleerkrachten, buurtsportcoaches en private partners in Beweegteams het startpunt. Samen kunnen zij veel meer dan alleen! Beweegteams ontzorgen het onderwijs en

Leerlingen Parkschool proberen de Skills Box uit

voorkomen het overvragen van basisscholen op het gebied van bewegen en gezondheid. Beweegteams zorgen voor een georganiseerd, transparant geheel van afspraken, inzet en middelen op maat. Zij bundelen krachten en verdelen de taken. Leerlingmonitoring is opgenomen in deze taken. Arnhem gebruikt de BLOC test, (Balance, Locomotor Coördination), die ontwikkeld is door de HAN.

Quote van Fenneke Blankenstein, vakleerkracht bewegingsonderwijs Het Jongleren, basisschool in Arnhem:

“Om kinderen goed te leren bewegen heb je inzicht nodig in het niveau van bewegen. Daarom gebruik ik voor leerlingmonitoring onder andere de BLOC-test. Het voordeel van de BLOC-test is dat de test voor alle groepen (vrijwel) hetzelfde is. Hierdoor kan ik zowel de individuele ontwikkeling van het kind als de doorgaande lijn beter volgen. Met de resultaten kan ik doelgericht aan de slag en kan ik mijn lessen aanpassen waar nodig”.

Bewegconcept 2+1+2; rol- en taakverdeling professionals

De vakleerkracht voert uit op de 2

- Verzorgt twee uur kwalitatief goed bewegingsonderwijs in een pedagogisch veilig klimaat, gericht op de brede motorische ontwikkeling.
- Coördineert een uur extra bewegen onder schooltijd.
- Voert leerlingmonitoring uit en verwerkt resultaten in curriculum en rapportage.
- Is verbinder binnen beweegteam en naar de wijk.

Beweegteam, buurtsportcoach en schoolteam voeren uit op de +1

- Gericht op meer en beter leren bewegen.
- een uur extra bewegen binnen het schoolcurriculum.
- Advies van en coördinatie door vakleerkracht.

Alle professionals binnen het beweegteam zetten in op de +2

- Gericht op meer en beter leren bewegen.
- Twee uur aanbod buiten schooltijd op en rondom school.
- Advies van vakleerkracht op inhoud.
- Te realiseren door samenwerking met partners in de wijk.
- Te realiseren door budget stapelingen in de wijk.

▼ De Skills Box, uitreiking tijdens kick off Sportakkoord Arnhem

De opbrengsten van 2+1+2 op 3 niveaus

Gemeentelijk niveau:

- Efficiëntie van menskracht en middelen op inzet.
- Verbinding tussen beleidsterreinen resulteert in een integrale aanpak.
- Gewenst resultaat door preventieve doelgerichte inzet.
- Zichtbare en meetbare resultaten op:
  - Beweegrichtlijnen
  - Preventie van overgewicht
  - Inclusief bewegen.
- Kansengelijkheid wordt vergroot.

"Om kinderen goed te leren bewegen heb je inzicht nodig in het niveau van bewegen."

Schoolniveau:

- Goede en transparante organisatie van programma; middels het Bewegteam construct.
- Bundelen van inzet van professionals; 'twee uur beweegprogramma leveren als we allebei een uur investeren'.
- Bewegen zit meer in het curriculum; meer en beter leren bewegen krijgt meer tijd zonder verlies van cognitieve leertijd.
- Leerlingmonitoring met doelgericht vervolg; rapportage waarmee je lessen bewegingsonderwijs doelgericht kunt verbeteren.

Kindniveau:

- Het behalen van de beweeg richtlijn; vijf uur bewegen per week.
- Verbetering van motorische vaardigheden; programma op maat, doelgericht werken aan lacunes in de vaardigheden.
- Gezondheidswinst; meer en beter leren bewegen.
- Pedagogisch veilig aanbod; geschoolde professionals op en rondom school.

Wat zijn de succesfactoren die zorgen voor kans van slagen

Strategisch en tactisch niveau:

- Het concept ligt in het verlengde van de doelen van het Arnhemse en landelijke Sportakkoord. Dit creëert aandacht, menskracht en middelen.
- Draagvlak en concrete afspraken met de schoolbesturen en gemeente zijn vastgelegd. Dit maakt het voeren van gesprekken met schooldirecties eenvoudiger.
- De aanwezigheid van een integrale sport- en gezondheidsnota maakt de koppeling tussen sport, bewegen en gezondheidsinitiatieven kansrijker.

- De Arnhemse wijkaanpak maakt maatwerk per wijk en school mogelijk
- Het aanstellen van een programmamanager die de vele initiatieven die op scholen afkomen coördineert, ontzorgt de scholen.
- De programma manager bewaakt de kwaliteit op pedagogisch en methodisch didactisch vlak en verbindt school, wijk en sportaanbieder.

Quote van Peter Dooijeweerd, voorzitter van bestuur Delta Scholengroep Arnhem:
 “Ik doe mee omdat ik verbinding als essentieel onderdeel zie van de snel veranderende samenleving. Het Sportakkoord brengt mensen optimaal in beweging. Door samenwerking met basisscholen en sportaanbieders in Arnhem zetten we ons in voor de 2+1+2 aanpak: 2 uur bewegingsonderwijs, 1 uur bewegen op en rondom school en 2 uur bewegen direct na school in samenwerking met partners uit de wijken.
 Jong geleerd is oud gedaan!”

Operationeel niveau:

- 40 vakleerkrachten werken samen
- 25 sportcoaches verbinden en voeren uit
- twee consultants bewegingsonderwijs adviseren, informeren en ontwikkelen
- inhoudelijke deskundigheid en vaardigheid is aanwezig
- actieve en vitale sportaanbieders leveren inzet in de wijk.

Wat zijn de faalfactoren die belemmerend werken op tactisch en operationeel niveau

Beperkt draagvlak binnen de scholen door bijvoorbeeld werkdruk.

In de aanpakwijken is er complexe problematiek die van scholen veel aandacht vraagt. Dit kan leiden tot andere keuzes.

Sportaanbieders die pedagogisch en didactisch onvoldoende kwaliteit bieden.

De invloed van COVID-19 vertraagt de implementatie van het concept en realisatie van de programma's.

De boodschap

Drie factoren die van groot belang zijn voor het slagen van bewegingsconcept 2+1+2:

Voor alle betrokkenen moet er **winst** te behalen zijn. Winst kan liggen in het realiseren van een gezamenlijk effectief beweegprogramma of in een efficiënte organisatie. Door heldere afspraken over taken en verantwoordelijkheden tussen professionals (docenten, sportcoaches en sportaanbieders) worden scholen ontlast en middelen effectief ingezet.
 Op strategisch, tactisch en operationeel niveau

moet er gevoel van **eigenaarschap** ontstaan en beklijven. Dit ontstaat waar beleid breed gedragen wordt, plannen kans van slagen hebben en uitvoering doelgericht resultaat geeft; Daar wil iedereen eigenaar van zijn!

Realisatie van Bewegingsconcept 2+1+2 vraagt een **lange adem**. Aan de aftrap middels het Arnhems Sportakkoord en de daar bijbehorende afspraken gaat een lange voorbereidingstijd vooraf. Het realiseren van draagvlak op bestuurlijk en operationeel niveau vergt tijd en energie. De enthousiaste inzet van inhoudelijk sterke professionals en betrokken partners helpt daarbij, net zoals een aantal succesvolle voorbeelden.

▲ Hier doen we het voor, motorisch vaardig door bewegingsconcept 2+1+2

Foto's

Archief Sportbedrijf Arnhem

Contact

Veronique.moerdijk@sportbedrijfarnhem.nl

Kernwoorden

bewegingsconcept, succesfactoren

De KVLO omarmt het 2+1+2-model voor het bewerkstelligen van de vijf uur beweegrichtlijnen die samengaan met Jong en vaardig in bewegen. Dit model is een mooie kapstok waarmee de KVLO gericht inzet, scholing en ondersteuning kan bieden op de drie verschillende deelthema's. De inhoud van de deelthema's kan per wijk, stad of gemeente verschillen. Het model geeft houvast aan instanties en besturen om de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bepaald thema te dragen en beleid hierop te maken.
 De boodschap die de KVLO wil uitdragen is de verbinding binnen deze thema's zoeken en zorg dragen voor randvoorwaarden binnen de gemeenten en besturen om met dit model te kunnen werken.

Team Onderwijs

Geert Geurken is strategisch adviseur Sportbedrijf Arnhem BV.

Véronique Moerdijk is consultant Bewegingsonderwijs en projectleider Sportbedrijf Arnhem BV.